«Ο νικητής τα παίρνει όλα», είναι η ωμή εξήγηση των Αμερικανών στη δρομολογημένη εξόντωση του Σλόμποταν Μιλόσεβιτς. Και το ότι θα ήταν αυτοί οι νικητές, το γνώριζαν από παλιά. Ο δημοφιλής στη Δύση, Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, εκλέχτηκε γενικός γραμματέας του ΚΚ Σοβιετικής Ένωσης το 1985. Η Δύση είχε κάθε λόγο να πανηγυρίζει. Στις 4 Απριλίου του 1988 ξεκινούσε η διαδικασία για την αποχώρηση των Σοβιετικών από το Αφγανιστάν. Ο «ψυχρός πόλεμος» είχε οριστικά τελειώσει.

Ο μήνας του μέλιτος Ανατολής και Δύσης συνεχίστηκε, καθώς το ΚΚ της Σοβιετικής Ένωσης (Ιούλιος του 1988) διακήρυξε την εποχή της γκλάσνοστ (διαφάνειας) και της περεστρόικα (αναδόμησης) μαζί με την προκήρυξη εκλογών με πολλούς υποψήφιους.

Ο σαρωτικός άνεμος της αλλαγής φυσούσε δυνατός στην Ευρώπη του υπαρκτού σοσιαλισμού που παρέπαιε. Η διαδικασία αποκαθήλωσης είχε ξεκινήσει: Στις 9 Νοεμβρίου του 1989, το γκρέμισμα του τείχους του Βερολίνου συμβόλιζε την ουσιαστική και τυπική κατάρρευση του κομμουνισμού στην Ευρώπη. Έμενε η ρύθμιση των λεπτομερειών.

Στην Πολωνία, το ΚΚ αυτοδιαλύθηκε (29 Ιανουαρίου του 1990) κι ο εκεί κύκλος έκλεισε με την εκλογή του ηγέτη της Αλληλεγγύης Λεχ Βαλέσα στην προεδρία της Δημοκρατίας (9 Δεκεμβρίου του 1990).

Στην Τσεχοσλοβακία, η μεταπολίτευση άρχισε με διαδηλώσεις στην Πράγα και προχώρησε με την εκεί περεστρόικα («βελούδινη επανάσταση», 24 Νοεμβρίου του 1989). Τον Οκτώβριο, ξεκίνησε ταχύτατη η περεστρόικα στην Ουγγαρία. Στις 29 του μήνα, ανακηρύχθηκε δημοκρατία. Στα Βαλκάνια, η παλιά φρουρά αντιστάθηκε πιο πολύ.

Στη Βουλγαρία, Ο Ζίφκοβ αναγκάστηκε να παραιτηθεί μετά από σφοδρή εσωκομματική μάχη (18 Νοεμβρίου του 1989). Οι προεδρικές εκλογές (2 Αυγούστου του 1990), ανέδειξαν πρώτο μη κομμουνιστή πρόεδρο της Δημοκρατίας τον Ζέλιου Ζέλιεφ.

Στη Ρουμανία, ο Νικολάι Τσαουσέσκου αρνιόταν να παραιτηθεί. Τον γκρέμισαν οι αιματηρές λαϊκές εξεγέρσεις. Ένα λαϊκό δικαστήριο τον βρήκε ένοχο γενοκτονίας. Εκτελέστηκαν κι αυτός κι η γυναίκα του (25 Δεκεμβρίου του 1989).

Στην Αλβανία, οι διαδηλώσεις συνεχίζονταν αιματηρές ως τις 12 Ιουνίου του 1991, οπότε η πρώτη αλβανική πολυκομματική κυβέρνηση ήταν γεγονός. Στις 22 Μαρτίου του 1992, της έλαχε ο Μπερίσα.

Στη Γιουγκοσλαβία, ο θάνατος του Τίτο (4 Μαΐου του 1980) αναζωπύρωσε τις εθνικές αντιθέσεις. Στα 1981, οι πρώτες βίαιες ταραχές των Αλβανοφώνων ξέσπασαν στο Κοσσυφοπέδιο. Η έκτακτη σύσκεψη των Γιουγκοσλάβων Κομμουνιστών (19 Οκτωβρίου του 1988) εξελίχθηκε σε άγρια διαμάχη με αντίπαλους τους Σέρβους από τη μια πλευρά και όλους τους άλλους από την άλλη. Ο ηγέτης των Σέρβων κομμουνιστών, Σλόμποταν Μιλόσεβιτς, ζητούσε επίσημα την επανένταξη των αυτόνομων περιοχών Κοσσυφοπεδίου και Βοϊβοντίνα στη Σερβία, ενώ μαχητικές διαδηλώσεις Σέρβων τον συνεπικουρούσαν στο αίτημα.

Στις 24 Ιανουαρίου του 1989, ταραχές ξέσπασαν στο Κοσσυφοπέδιο. Κόπασαν στις αρχές Φεβρουαρίου αλλά το αίτημα για την ανακήρυξη της Αλβανικής Δημοκρατίας του Κοσσυφοπεδίου είχε ήδη προβληθεί. Τον Μάιο του 1989, την προεδρία της δημοκρατίας στην ομόσπονδη Σερβία ανελάμβανε ο Σλόμποταν Μιλόσεβιτς. Η έκρηξη δεν άργησε. Η Αμερική τον βομβάρδισε στην 10η επέτειο της εκλογής του, στα 1999.

(Έθνος της Κυριακής, 24.2.2002) (τελευταία επεξεργασία, 3.5.2009)